

DUŠAN ŠIMO - MICHAL LUKÁČ - ĽUBICA TRNKOVÁ**Prieskum názorovej hladiny voličov ku komunálnym voľbám v Trnavskom kraji v roku 2014**

Predmetná štúdia sa orientuje na problematiku komunálnych volieb do orgánov samosprávy obcí v roku 2014. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky rozhodnutím č. 191/2014 Z. z. vyhlásil voľby do orgánov samosprávy obcí a určil deň ich konania na sobotu 15. novembra 2014.

Komunálne voľby do orgánov samosprávy na základe výsledkov účasti z predchádzajúcich rokov majú isté špecifiká, ktoré sa v porovnaní s voľbami do Národnej rady Slovenskej republiky výrazne oddeľujú najmä z prístupu návrhov tvorby politických strán pri vytváraní koalíčných kandidátov za poslancov vládnej strany a opozičnej koalície. Prelomenie uvedených bariér v porovnaní s voľbami do Národnej rady SR sa na úrovni obcí dosiahlo najmä riešením obecných problémov, ktoré sa odvíjajú od každodenného života a práce obyvateľov obcí, či miest.

Prieskum realizovaný pred komunálnymi voľbami si kládol za cieľ vnímanie názorov voličov respondentov na komunálne voľby 2014

The given study orientates to the issue of municipal elections to organs of municipal villages in 2014. The Chairman of National council of the Slovak Republic, by decision no. 191/2014 Z. z., declared the elections to municipal villages and specified the holding day on Saturday the 15th of November 2014.

The Municipal elections to municipal organs have, based on participation results from previous years, some specifications which are, in comparison with elections to National council of the Slovak Republic, distinctively divergent mostly in approach of proposals of political parties formation in constitution of coalition candidates to parliament members of governing power and oppositional coalition. Breaking of mentioned barriers, comparatively to elections to National council of SR, in level of villages was achieved mainly by solution of problems in villages which are connected to everyday life and work of inhabitants of villages or towns.

The survey realized before the municipal elections aims at perception of opinions of respondent electors about municipal elections of 2014.

1 ÚVOD

Voľby do orgánov samosprávy obcí v Slovenskej republike sa konajú o od roku 1994 v štvorročných funkčných intervaloch.

Predseda Národnej rady SR podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 25 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov vyhlásil voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev a voľby starostov (primátorov) obcí na deň ich konania sobotu 15. novembra 2014 (<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2014-191>).

Voľby do orgánov samosprávy obcí sa v pragmatickom živote skôr viac označujú ako „Komunálne voľby“. V predmetnej štúdiu sa v nadväznosti na uvedené bude používať pojem komunálne voľby. Pre voličov miest a obcí majú mimoriadny význam, nakoľko samosprávne orgány obcí a miest získali značné právomoci. Rozhodovanie orgánov samosprávy obcí sa bezprostredne týka práce a života občanov s cieľom naplniť volebné sľuby, ktoré sa orientujú na široký vejár aktivít rozvíjať mestá a obce pre blaho ich obyvateľov. V súčasnom období, len pomaly ustupujúcej hospodárskej kríze, je to veľmi náročná úloha, najmä vzhľadom na ešte vysoký stupeň nezamestnanosti najmä v regiónoch stredného a východného Slovenska, ale aj nedostatku vlastných finančných zdrojov a ďalších faktorov, ktoré ovplyvňujú rozvojové projekty a stabilitu podnikateľského prostredia.

Obdobie pred komunálnymi voľbami v roku 2014 to boli ešte dve volebné obdobia ktoré vytvorili príležitosti pre potenciálnych kandidátov na poslancov, starostov a primátorov predstaviť elektorátu vlastné programy rozvoja duchovných, materiálnych, spoločenských, kultúrnych a celého radu ďalších aktivít skvalitnenia života v obciach a mestách. Možno konštatovať, že rozhodujúci podiel kandidátov má snahu prezentovať vlastný program, čo najlepšie a presvedčivejšie. Voliči však majú svoje názory a požiadavky, ktoré sú často maximalistické, ale aj primerané možnostiam požadovaných finančných materiálových a iných zdrojov.

V posledných rokoch sa aj do verejnej politiky a verejnej správy začína viac prezentovať politický marketing (Čemez – Klus, 2012). Kandidáti podľa vlastných možností, či s podporou politických strán, hnutí a ďalších subjektov využívajú rozličné marketingové komunikačné nástroje na prezentáciu svojich zámerov, ale aj sľubov voličom. Osobitné miesto v predmetnej oblasti majú informačné a komunikačné technológie, ktorými možno šíriť vlastnú podporu cez masovú komunikáciu. Prednosťou tejto formy interpersonálnej komunikácie sú podstatne nižšie náklady na prezentáciu, ako i sprostredkovaný osobný kontakt s voličmi.

Identifikácia názorovej hladiny elektorátu sa podľa štandardných politických subjektov vo vyššom podiele pridávajú nové politické strany, hnutia a iné subjekty, ale aj nezávislé kandidátky a kandidáti bez podpory politických subjektov (<http://volbysr.sk/oso2014/sk/parties.html>).

2 CIEĽ, MATERIÁL METÓDY

2.1 Ciele

Komunálne voľby sú príležitosťou občana, ktorí má právo voliť, ale aj byť volený, preukázať občiansku zodpovednosť k veciam verejným a prísť k volebným urnám, aby podporili svoju kandidátku / kandidáta do orgánov samosprávy obcí a miest. Hlavným cieľom štúdie je prieskum názorovej hladiny voličov ku komunálnym voľbám v Trnavskom kraji v roku 2014.

Podporné ciele sa orientujú na samostatné oblasti, ktoré umožňujú čitateľovi priblížiť skúmanú problematiku a tak systémovo posudzovať výsledky prieskumu. Podporné ciele sa zamerali na:

- vybrané údaje o vývoji volieb do samosprávy obcí v podmienkach Slovenskej republiky (SR) a Trnavského kraja (TT kraja),
- základnú charakteristiku vybraných ukazovateľov Trnavského kraja,
- prieskum a výsledky názorovej hladiny ku komunálnym voľbám Trnavského kraja v roku 2014,
- závery, námety a odporúčania pre nastávajúce funkčné obdobie zvolených kandidátov, ale aj primátorov a poslancov samosprávy orgánov obcí a miest, ako i pre voličov. Vedľa podporných cieľov sa formulovali aj výskumné otázky:
 - 1) Ktorá skupina voličov podľa pohlavia a podľa veku má najväčší záujem o komunálnu politiku?
 - 2) Ktoré sú najčastejšie kľúčové problémy obce, ktoré treba podľa Vás riešiť?
 - 3) Zúčastníte sa ako volič volebného aktu do komunálnych volieb ako prvovolička / prvovolič a nepracujúca dôchodkyňa / dôchodca?

Pri získaní odpovede na uvedené výskumné otázky sa bude vychádzať z komparatívnej analýzy dotazníkového prieskumu.

2.2 Materiál

Predmetom prieskumu bola názorová hladina voličov v komunálnych voľbách Trnavského kraja v roku 2014. Komunálne voľby sa uskutočnili podľa volebných obvodov. Do Trnavského kraja boli zaradené volebné obvody: Dunajská Streda, Galanta, Piešťany, Senica a Trnava. Podkladové údaje sa získali zo Štatistického úradu SR, pobočka Trnava. Do roku 2002 patrili do regiónu Trnavského kraja aj samostatné volebné obvody Skalica a Hlohovec.

Realizácia prieskumu predpokladala tvorbu dotazníka. Obsahovo sa dotazník členil na:

A Údaje o respondentovi, kde predmetom prieskumu boli:

- pohlavie, veková štruktúra, vzdelanie, zamestnanie, počet obyvateľov obce,

B Vnímanie názorov voličov na komunálne voľby:

- Záujem o komunálnu politiku,
- Účasť na komunálnych voľbách v uplynulých funkčných obdobiach,
- Významnosť komunálnych volieb,
- Voľby starostov a primátorov v komunálnych voľbách 2014,
 - Voľby poslancov do obecného zastupiteľstva:
 - Aký máte názor na prácu Vašich poslancov v zastupiteľstve?

- Ktoré kľúčové problémy treba riešiť vo Vašom obecnom zastupiteľstve?

- Predpokladaná účasť - neúčasť na volebnom akte do komunálnych volieb
15.11.2014.

Dotazník k prieskumu názorovej hladiny trajektória ku komunálnym voľbám v Trnavskom kraji je uvedený v prílohe 1.

Dotazníkový prieskum sa realizoval elektronickou formou v spolupráci so študentmi 1. ročníka študijných programov bakalárskeho štúdia, Manažment sociálnych služieb a Verejná správa v rámci predmetu Základy manažmentu. Prieskum sa realizoval v čase od 25.10. do 13. 11.2014. Študenti boli oboznámení s obsahom jednotlivých otázok, výberom respondentov a vlastnou realizáciou prieskumu.

Prieskumu sa zúčastnilo 607 respondentov z TT kraja.

2.3 Metódy

Pri získavaní podkladových údajov sa využili sekundárne zdroje pri charakteristikách predmetu skúmania, výsledkov komunálnych volieb z predchádzajúcich funkčných období, ako i výsledky volieb za sledovaný rok.

Medzi rozhodujúce aktivity treba zaradiť primárne získavanie podkladových údajov vlastným prieskumom náhodne vybraných respondentov. Pri identifikácii sekundárnych a primárnych zdrojov sa využila metóda analýzy na posudzovania kvantitatívnych údajov.

Na aktivity spojené s prieskumom sa vybrala metóda dopytovania, ktorú možno pokladať za najrozšírenejšiu v predmetnom prieskume. Anonymný dotazník pre prieskum názorovej hladiny ku komunálnym voľbám sa zostavil v súlade s platnými pravidlami pre tvorbu dotazníkov. Prieskum bol realizovaný elektronicky, prostredníctvom programu Google Documents. Pre jednoduchšie vyhodnotenie sa použili uzatvorené otázky. V počiatkovej fáze sa vykonal pred prieskum, aby sa predišlo nesprávnej formulácii otázok. Skúšobnú verziu vykonal 20 respondentov a na základe výsledkov sa upravili znenia dvoch otázok.

V štúdie sa použili aj ďalšie metódy ako komparácia, dedukcia, grafické metódy a syntéza.

Na identifikáciu vývoja účasti na komunálnych voľbách sa použijú časové rady a indexová zmena vývoja. Výpočet sa vykonal podľa vzťahu:

$$\text{Indexová zmena} = \frac{\sum Q1}{\sum Q0} * 100 - 100 (\%)$$

Chí kvadrát test dobrej zhody je neparametrický test, ktorým sa overuje, či získané empirické hodnoty sa štatisticky významne líšia od teoretických hodnôt.

Reprezentatívnosť skúmanej vzorky respondentov prieskumu sa overovala pomocou Chí kvadrát test dobrej zhody podľa vzťahu:

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(E_i - T_i)^2}{T_i}$$

Kde: χ^2 test dobrej zhody,

E_i - empirické početnosti (i tej kategórie výberového súboru),

T_i - teoretické početnosti (vypočítame ich ako súčin rozsahu výberového súboru n a relatívneho podielu i -tej kategórie základného súboru).

3 VYBRANÉ ÚDAJE O VÝVOJI KOMUNÁLNYCH VOLIEB DO SAMOSPRÁVY OBCÍ V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY A TRNAVSKÉHO KRAJA

V podmienkach samostatnej Slovenskej republiky sa voľby do samosprávy obcí uskutočnili od roku 1994 v štvorročných intervaloch. Pre vytvorenie uceleného súboru poznatkov pre čitateľa uvedieme stručné informácie k predmetu prieskumu, kde dominujúci sú obyvatelia a nadväzne voliči do samosprávy obcí.

Počet obyvateľov v SR je pomerne vyrovnaný do roku 2010, ale posledné roky sa zaznamenal nárast, čo dokazuje aj indexová zmena 0,8 % indexového bodu. V Trnavskom kraji sa zaznamenal za posledné roky nárast obyvateľstva. Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR a Trnavskom kraji (TT kraj) podľa rokov je uvedená v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR a Trnavskom kraji podľa rokov

1994	1998	2002	2006	2010	2014	*Indexová zm. v % 2014/1994
Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov SR						
3 859 180	4 025 000	4 177 546	4 306 280	4 409 194	4 476 506	15,99
Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov v Trnavskom kraji						
462 849	414 969	433 203	448 733	462 580	470 514	1,65
Počet voličov ktorým boli vydané obálky v Trnavskom kraji						
348 653	347 933	218 452	215 282	234 162	225 037	-35,45
Účasť voličov v SR %						
52,42	53,96	49,51	47,65	49,69	48,34	-7,78
Účasť voličov v Trnavskom kraji v %						
75,65	83,84	50,62	47,97	50,42	47,82	-36,78

Zdroj: Štatistický úrad SR

Komparácia vybraných výsledkov komunálnych volieb v roku 2014 je uvedená v tabuľke 1. Prezентuje základné informácie ku komunálnym voľbám v roku 2014 za Slovenskú republiku a Trnavský kraj z hľadiska počtu voličov zapísaných v zoznamoch voličov. Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov SR v roku 2014 má narastajúci trend v porovnaní s rokom 1994, čo dokazuje aj indexová zmena, ktorá dosiahla 15,99 % indexového bodu (http://volbysr.sk/files/Metodicky_pokyn_2014.pdf).

Počet osôb zapísaných do zoznamu voličov zistí okrsková volebná komisia

zo zoznamu voličov tak, že sčíta všetkých voličov, ktorých do zoznamu zapísala obec a pripočíta voličov, ktorých do zoznamu dopísala okrsková volebná komisia v priebehu volieb (na základe rozhodnutia súdu alebo na základe predloženého preukazu totožnosti). Počet voličov, ktorým boli vydané obálky v Trnavskom kraji má výrazne klesajúci trend -35,45 % indexového bodu.

Počet voličov, ktorým boli vydané obálky a hlasovacie lístky. Okrsková volebná komisia sčíta počet voličov, ktorým boli vydané obálky a hlasovacie lístky. Tento údaj zistí zo zoznamu voličov, v ktorom si okrsková volebná komisia o vydaní obálky a hlasovacích lístkov urobila záznam zakrúžkovaním poradového čísla voliča. V podmienkach Trnavského kraja sa zaznamenal značný pokles voličov, ktorí sa zúčastnili volebného aktu, keď sa zaznamenal pokles -36,78 %.

Komparácia účasti voličov v komunálnych voľbách SR a TT kraja v roku 2014 poukázala na nižšiu účasť v TT kraji o -0,52 %, v porovnaní so SR.

Do komunálnych volieb v roku 2014 sa zaevidovalo 68 politických strán a ostatných subjektov (<http://volbysr.sk/oso2014/sk/parties.html>).

Výsledky komunálnych volieb podľa obvodov v SR a TT kraji v roku 2014 sú uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Výsledky komunálnych volieb podľa obvodov v SR a TT kraji v roku 2014

Región	Počet miest a mestských častí	Počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov	Účasť voličov na voľbách v %
Slovenská republika	2 921	4 476 506	48,34
Obvody pre komunálne voľby v roku 2014 v Trnavskom kraji			
Dunajská Streda	67	100 242	51,57
Galanta	36	80 834	47,61
Piešťany	27	54 441	46,82
Senica	52	89 264	46,68
Trnava	69	145 733	46,44
Trnavský kraj spolu	251	470 514	47,82

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.1 Stručná charakteristika Trnavského kraja

Trnavský kraj zaberá 8,5 % z rozlohy SR a má 4 147 km². Leží v západnej časti Slovenskej republiky, kde vytvára spoločnú hranicu na severe s Českou republikou a na juhu s Maďarskom a Rakúskom. Hraničí s Bratislavským, Nitrianskym a Trenčianskym krajom (<http://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/-regional/trnavsky%20kraj/>). Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa člení na 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava. Najväčší je okres Dunajská Streda, na ktorý pripadá 25,9 % z celkovej rozlohy kraja a najmenší je okres Hlohovec, ktorý zaberá 6,4 %. V roku 2014 TT kraj sa usporiadal

na 5 volebných obvodov pri voľbách do samosprávy obcí nasledovne: Dunajská Streda, Galanta, Piešťany, Skalica sa spojila so Senicou a Hlohovec s Trnavou.

Z geografického hľadiska z povrchových celkov najväčšiu plochu zaberá na juhu Podunajská nížina a na severe Záhorská nížina. Oddelené sú pásmom kryhového pohoria Malé Karpaty s najvyšším vrchom Záruby (768 m n. m.).

Územie kraja sa rozprestiera v dvoch klimatických oblastiach teplej a mierne teplej oblasti. Najsuchšie a najteplejšie sú južné oblasti Podunajskej nížiny a najchladnejšia je oblasť Malých Karpát. Priemerné ročné teploty sa pohybujú okolo 10 ° C.

Vodná sieť patrí do povodia Dunaja, druhej najväčšej európskej rieky. Vodné zdroje sú pomerne bohaté a zdrojom úžitkovej pitnej vody sú toky Dunaj, Váh, Malý Dunaj a Dudváh. Na nich a ich prítokoch sú vybudované viaceré vodné nádrže, najväčšie a najznámejšie je vodné dielo Gabčíkovo.

Na území TT kraja je rozsiahla sieť chránených území. Nachádzajú sa tu 4 chránené krajinné oblasti: Dunajské Luhy, Biele Karpaty, Malé Karpaty a Záhorie, 8 národných prírodných rezervácií, 23 prírodných rezervácií, 25 chránených areálov, 21 prírodných pamiatok a 1 národná prírodná pamiatka.

Demografické východiská, TT kraj má v roku 2014 465 438 obyvateľov má najnižší počet obyvateľov v rámci krajov SR. Kraj pozostáva z 251 obcí, pričom má koncentráciu 6 obcí na 100 km². V mestách je sústredených 47,7 % obyvateľov. Hustotu osídlenia má 134 obyvateľov na km². Najviac obyvateľov v priemere na 1 km² žije v okrese Trnava (173,8 obyvateľov). Najnižšia hustota obyvateľstva je v okrese Senica, kde žije priemerne 88,6 obyvateľov na km².

Trnavský kraj patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske kraje SR (nasleduje za Nitrianskym krajom). Z celkovej rozlohy kraja zaberá poľnohospodárska pôda 69,9 % Štruktúra priemyslu je zastúpená takmer všetkými činnosťami. Dominantné postavenie má automobilka PSA Peugeot Citroën. Začiatok výroby bol datovaný rokom 2006. Dopravná poloha TT kraja a osobitne krajského mesta Trnava je významne exponovaná predovšetkým z hľadiska domácej, ako i medzinárodnej dopravy.

Sieť predškolských a školských zariadení je na území kraja pomerne dobre rozvinutá. Centrom vysokého školstva je krajské mesto Trnava, ktoré je sídlom Trnavskej univerzity, Univerzity sv. Cyrila a Metoda a Slovenskej technickej univerzity Materiálovotechnologickej fakulty. Okrem toho sa v kraji nachádza Vysoká škola v Sládkovičove a Stredoeurópska vysoká škola v Skalici.

V oblasti kultúry reprezentuje tradície divadelníctva Divadlo Jána Palárika v Trnave. Historické a kultúrne pamiatky sú vystavené v galériách a múzeách, najviac exponátov prezentuje Západoslovenské múzeum v Trnave.

4 PRIESKUM A VÝSLEDKY NÁZOROVEJ HLADINY KU KOMUNÁLNYM VOĽBÁM TRNAVSKÉHO KRAJA V ROKU 2014

A Charakteristika respondentov dotazníkového prieskumu

V nadväznosti na stanovený hlavný a podporné ciele sa realizoval prieskum za aktívnej podpory študentov Fakulty sociálnych vied UCM v Trnave. Študenti boli informovaní o hlavnom ciele a technike získavanie podkladových údajov. Prieskum názorovej hladiny voličov bol aj príležitosťou pre študentov získať praktické zručnosti

s technikou štandardizovaného rozhovoru, s podporou dotazníka zdokonalit' sa v interpersonálnej komunikácii.

Výberový súbor sa zostavil kvótoým výberom respondentov. Kontrolované premenné boli pohlavie a vek. Po vecnej a logickej kontrole bolo zaradených do sledovaného súboru 607 respondentov z radov elektorátu. Jeden respondent v predmetnom prieskume prezentoval názor 775 voličov zapísaných v zozname voličov TT kraja.

Zastúpenie respondentov z hľadiska pohlavia

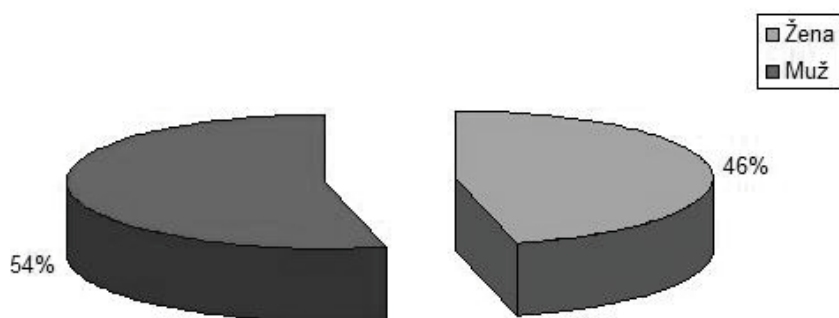
Zostavený súbor respondentov sa charakterizoval pomocou vybraných sociodemografických faktorov: pohlavie, vek, osobitne sa sledovali prvovoliči, (občania, ktorí dovŕšili vek 18 rokov do 15.11.2014 v deň volieb). Ďalej predmetom prieskumu boli vzdelanie, zamestnanie ekonomická aktivita, počet obyvateľov obce.

Podľa pohlavia sa porovnávala reprezentatívnosť výberového súboru s populáciou voličov zapísaných v zoznamoch voličov TT kraja. Predmetom skúmania boli obyvatelia starší ako 18 rokov, s trvalým bydliskom v niektorom z obvodov TT kraja. Pri 5 % úrovni významnosti sa pomocou Chí kvadrát testu dobrej zhody potvrdila reprezentatívnosť výberového súboru, nakoľko vypočítaná hodnota testovacieho kritéria 0,1064 je nižšia, ako tabuľková hodnota 3,84.

Zastúpenie respondentov z hľadiska veku

Štruktúra respondentov vybraného súboru z hľadiska pohlavia je uvedená na obrázku 1. Ako sa uvádza na obrázku 1 celkový počet respondentov bol 607 z toho bolo 279 žien s podielom 46,0 % a mužov 328, čo je 54,0 % podiel. Na základe zdrojov v SR v roku 2013

Obrázok 1 Štruktúra respondentov sledovaného súboru z hľadiska pohlavia

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

bol podiel žien 51,28 % a v Trnavskom kraji 51,93 %. Muži v SR majú podiel 48,72 %

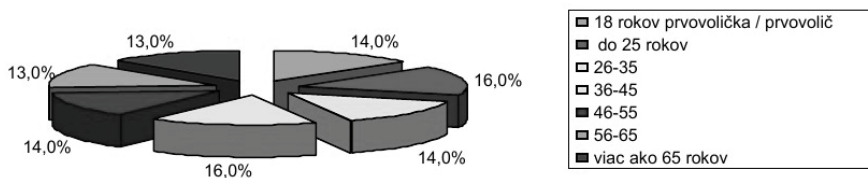
a TT kraji 48,86 %. Z predznačeného vyplýva, že porovnanie obyvateľstva z hľadiska pohlavia v SR a TT kraja je pomerne vyrovnané (<http://www.susr.sk/wps/portal/c8faf8fd9d604409ba5f>).

Medzi významné faktory sledovaného prieskumu možno zaradiť vek respondentov. Vek významne ovplyvňuje správanie voliča, ktorý už má praktické skúsenosti z verejnej správy, ale aj politiky. Má vlastný názor na riešenie problémov obcí, často aktívny, ale aj pasívny prístup. Odvíja sa to od životných skúseností, ale aj životného cyklu občana a nadväzne jeho základných fyziologických potrieb, potrieb bezpečnosti, či istoty, štandardných sociálnych potrieb, ale aj seberealizácie najmä v aktívnom pracovnom procese. Veková štruktúra respondentov sledovaného súboru je uvedená na obrázku 2.

V súlade s cieľom prieskumu sa vytvorila neštandardná veková kategória 18 ročných respondentov, ako prvovoličov. Zámerne sa zvolila predmetná kategória mladých voličiek a voličov, ako nezaťaženej skupiny občanov najmä z dôvodu účasti na voľbách, ale aj ich názorov na komunálnu verejnú správu a politiku. Ostatné vekové kategórie sa diferencovali spravidla v intervaloch po desiatich rokoch

Ako dokazuje obrázok 2 jednotlivé vekové kategórie sú pomerne vyrovnané z hľadiska ich početnosti. Veková kategória 18 ročných (prvovoličky/či) bola zastúpená v absolútnom vyjadrení počtom 83 respondentov, čo je 14,0 % podiel zo sledovaného súboru respondentov. Rovnaké podielové zastúpenie 14,0 % ešte mali vekové kategórie 26 – 36 ročných a 46 – 56 ročných.

Obrázok 2 Veková štruktúra respondentov sledovaného súbor

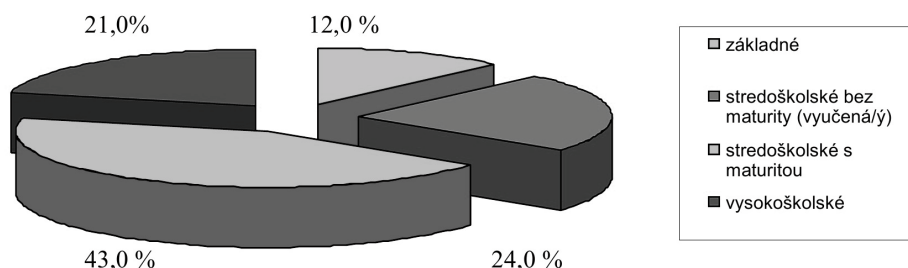
Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Najväčší podiel 16 % mali respondenti v kategóriách do 25 rokov a 36 - 45 roční respondenti. Vekovej kategórie 56 - 65 ročných a viac ako 65 roční tvorili zhodne po 13,0 % sledovaného súboru respondentov. Pri identifikácii vekovej štruktúry obyvateľov TT kraja treba ešte uviesť, že z celkového počtu obyvateľov TT kraja 557 608 osôb vekovú kategóriu do 17 rokov tvorí 13,86 %. Odhadom 18 ročných je 0,99 %, v aktívnej ekonomickej činnosti pôsobí 71,23 % obyvateľov a 13,92 % sú obyvatelia v dôchodku (<http://www.susr.sk/wps/portal/c8faf8fd-9d60-4409-ba5f>).

Zastúpenie respondentov z hľadiska vzdelania

Vzdelanie možno pokladať za významný faktor aj v oblasti formovania názorovej hladiny v komunálnych voľbách. Pre posúdenie vzdelanostnej úrovne elektorátu TT kraja sa zvolili štyri štandardné kategórie. Výsledky prieskumu názorovej hladiny respondentov v komunálnych voľbách z hľadiska vzdelania sú uvedené na obrázku 3.

Obrázok 3 Štruktúra respondentov podľa vzdelania

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

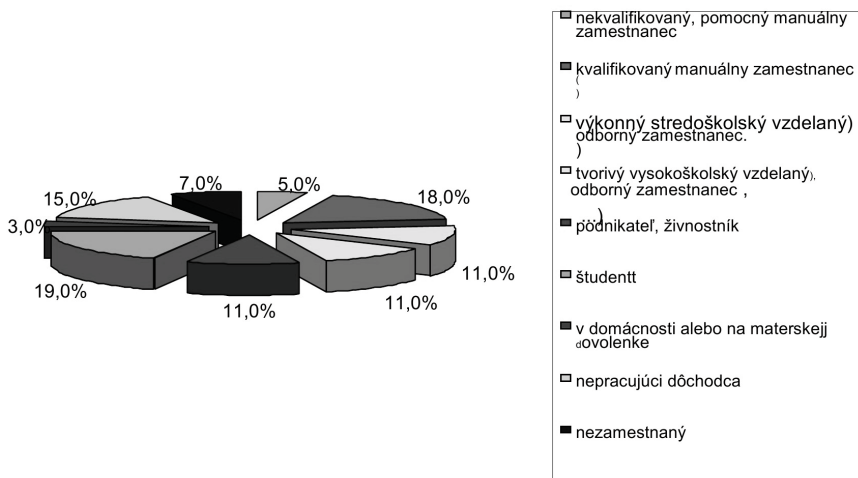
Vzdelanie respondentov možno pokladať za primerané jednotlivým kategóriám. Základné vzdelanie v absolútnom vyjadrení malo 73 respondentov, čo činilo 12 %. Stredoškolské vzdelanie bez maturity (vyučená/ý) 24,0 %, stredoškolské s maturitou malo 264 respondentov, čo je 43,0 % a vysokoškolské vzdelanie malo 121 respondentov, a to dosiahlo 21,0 % respondentov.

Zastúpenie respondentov z hľadiska ekonomickej činnosti

Ekonomická aktivita respondentov sa zvolila v širšom vejári činnosti s cieľom bližšie identifikovať názory voličov aj z hľadiska ich zamestnania. V dotazníku sa celkom uviedlo 9 možných ekonomických aktivít v rátane nezamestnaných voličov. Výsledky podľa ekonomickej činnosti sú uvedené na obrázku 4.

Ako dokazuje prieskum najväčší počet respondentov tvorili študenti v počte 115, čo činilo 19,0 % so sledovaného súboru respondentov. V poradí na druhom mieste boli respondenti uvedení ako kvalifikovaný manuálny zamestnanec (remeselník, predavač, obsluha strojov a zariadení) v počte 108 čo je 18,0 % respondentov.

Obrázok 4 Štruktúra respondentov podľa ekonomickej činnosti

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

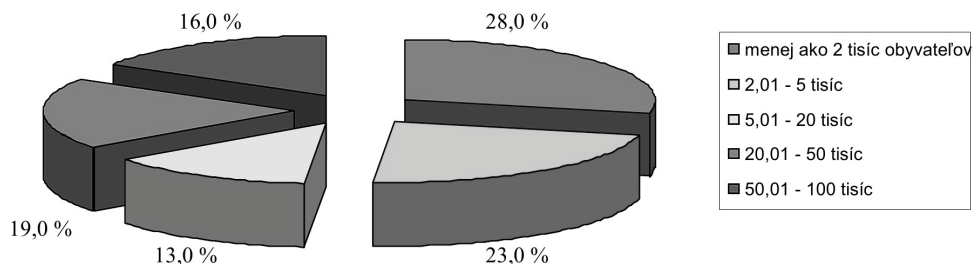
V ďalšom poradí boli nepracujúci dôchodcovia v počte 92 respondentov s podielom 15,0 %. Vyrovnané skupiny respondentov sa grupovali s ekonomických aktivít výkonný (stredoškolský vzdelaný) odborný zamestnanec (administratíva, zdravotník, vychovávateľ), tvorivý (vysokoškolský vzdelaný), odborný zamestnanec (technik, štátny lekár, pedagóg, právnik, umelec, informatik, vedec ...) a podnikateľ, živnostník. spoločne po 66 respondentov a s podielom 11,0 %. Medzi respondentmi boli ešte nezamestnaní 7,0 % podielom, nekvifikovaný, pomocný manuálny zamestnanec s podielom 5 % a ženy v domácnosti, alebo na materskej dovolenke, tvorili 3 % podiel.

Zastúpenie respondentov z hľadiska počtu obyvateľov obce

Trnavský kraj podľa všeobecných informácií tvorí šesť okresov, ktoré majú 256 obcí a 16 miest. Volebných obvodov podľa bolo 5 s počtom 251 obcí a miest. Okres Hlohovec sa zaradil do volebného obvodu Trnava. Výsledky prieskumu zastúpenia respondentov z hľadiska počtu obyvateľov obce sú uvedené na obrázku 5.

Rozhodujúci podiel respondentov je etablovaný z vidieka, keď 169 respondentov má trvalý pobyt v obciach s počtom obyvateľov menej ako 2 tisíc, čo tvorí 28,0 %. S podielom 23,0 % a počtom 141 respondentov bolo z obcí s počtom obyvateľov od 2,01 do 5,0 tisíc. Na hrane obce a mesta bolo 81 respondentov, čo činí 13 %. Do skupiny miest možno zaradiť respondentov s počtom voličov 20,01 až 50,0 tisíc, ktorí tvorili 19 % podiel. V skupine viac ako 50 tis. obyvateľov bolo 16 % respondentov. Najpočetnejšie mestá TT kraja je Trnava s počtom obyvateľov 65 978 v roku 2013, ďalej nasledujú Piešťany, Dunajská Streda, Hlohovec, Senica a Galanta.

Obrázok 5 Štruktúra respondentov podľa počtu obyvateľov

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

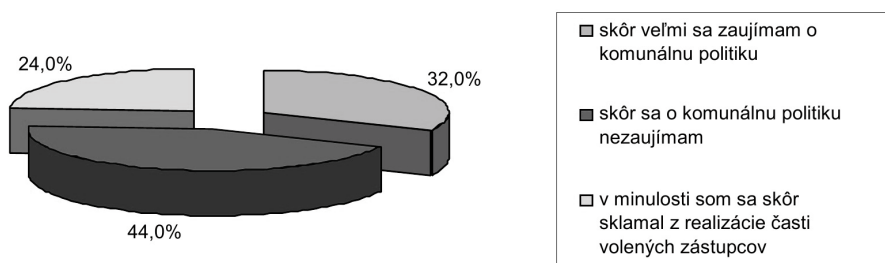
B Vnímanie názorov voličov na komunálne voľby

Záujem o komunálnu politiku

Komunálne voľby v podmienkach Slovenskej republiky, ktoré sa konali od 1994 roku poukázali, pokles účasti elektorády, keď v roku 2014 dosiahli účasť voličov 47,82 %, čo je pokles s rokom 1994 o -36,78 % indexového bodu. Cieľom predmetného prieskumu bolo identifikovať názorovú hladinu voličov Trnavského kraja vo vzťahu na záujem o komunálnu politiku, účasť na komunálnych voľbách, voľby starostov, primátorov a poslancov do obecného zastupiteľstva. Nadväzne do podporných cieľov sa zaradili aj otázky kľúčových problémov obecných zastupiteľstiev, čo najviac ovplyvňuje voličov pri voľbách. Ďalším okruhom problémov boli otázky spojené s marketingovými aktivitami kandidátov do komunálnych volieb.

Medzi nosné otázky respondentom možno zaradiť osobný záujem o komunálne voľby. Výsledky prieskumu sú uvedené na obrázku 6.

Obrázok 6 Záujem respondentov komunálnu politiku

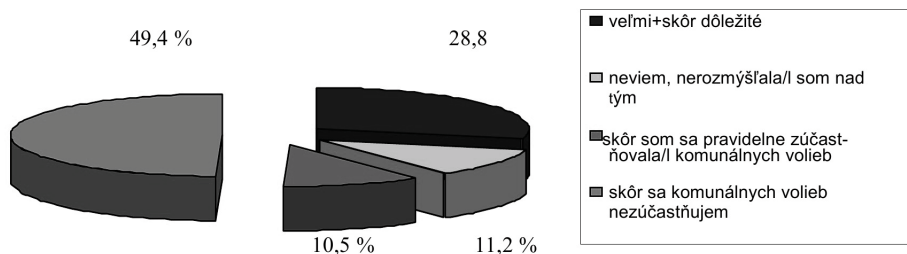
Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Ako dokazuje obrázok 6 respondenti prezentovali názor, že skôr sa o komunálnu politiku nezaujímajú, čo uviedlo 265 respondentov, a to je 44,0 % podiel. Zaujímavý je aj podiel 24,0 %, respondentov, ktorí uvádzajú, že v minulosti sa skôr sklamali z nenaplnených programových cieľov časti volených zástupcov, čo uviedlo 145 respondentov. Jednoznačne uviedlo, že sa skôr zaujímajú o komunálnu politiku

197 respondentov, čo je 32,0 %.

Účasť na komunálnych voľbách v uplynulých funkčných obdobiach pokladám Predmetná otázka sa obsahom orientuj skôr na pragmatické skúsenosti naplnenia predpokladov vo forme programových cieľov a sľubov starostov, primátorov a poslancov na ich významnosť, ktorá by mohla byť koncepciou na rozvoj a naplnenie požiadaviek voličov v o volebnom období. Na druhej strane, ale aj na príčiny, pre ktoré sa volič nezúčastňuje volebného aktu v komunálnych voľbách. Výsledky prieskumu účasti na voľbách v uplynulých funkčných obdobiach sú uvedené na obrázku 7.

Obrázok 7 Účasť na komunálnych voľbách v uplynulých funkčných obdobiach

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

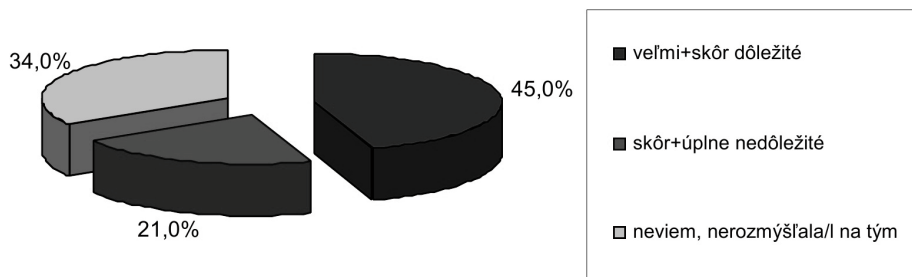
Medzi pozitívne odpovede 307 respondentov možno pokladať, že účasť na komunálnych voľbách treba pokladať za veľmi a skôr dôležitú pre voličov. Na predmetnú otázku kladne odpovedalo 175 respondentov, čo činilo 28,8%. Na otázku neviem, nerozmýšľala/l som nad tým, nerozhodných bolo 68 respondentov, čo je 11,2 %. Jednoznačne pozitívne odpovedalo 64 respondentov, čo je len 10,5% podiel.

Na druhej strane takmer polovica 300 respondentov (49,5%) uviedla, že sa skôr komunálnych volieb nezúčastňuje. Príčiny neúčasti voličov možno súhrnne zoradiť do poradia: skôr neplnenie predvolebných sľubov 106, čo je 17,5 %; nezáujem o komunálnu politiku 89, čo je 14,7 %; skôr strata dôvery časti volených zástupcov 78 respondentov, čo je 12,8 %; ďalšie príčiny mali skôr objektívny charakter, ako zdravotné problémy dlhodobého charakteru, či práceneschopnosť 13, v podielovom vyjadrení to činí 2,1 %, skôr nepriaznivé poveternostné podmienky v čase volieb 7 respondentov (1,2 %) a iné príčiny tiež 7 respondentov (1,2 %).

Komunálne voľby 2014 pokladám

Súčasnú politickú a spoločenskú prostredie je poznačené výsledkami volieb do NR SR, ale aj ďalších volieb, ktoré sa uskutočnili v roku 2014. I napriek zvýšenej aktivite politických strán a hnutí, ale aj nezávislých kandidátov, zvýšiť podiel účasti na komunálnych voľbách sa nenaplnil. Názor voličov na významnosť a dôležitosť komunálnych volieb v predvolebnom období bola ďalšia z otázok. Výsledky sú uvedené na obrázku 8.

Obrázok 8 Komunálne voľby v roku 2014 pokladám za dôležité, či menej významné?

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

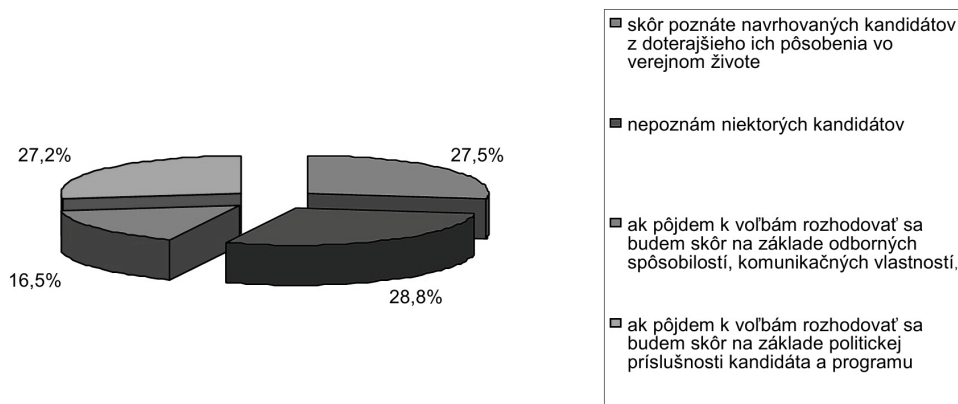
Na otázku veľmi a skôr dôležité pokladalo 274 respondentov, čo činí 45,0 % podiel odpovedí. Za úplne nedôležité sa vyjadrilo 126 respondentov s podielom 21 %. Nevie, nerozmýšľala/l som o tom sa vyjadrilo 207 respondentov, čo tvorilo 34,0 %.

Voľby starostov a primátorov v komunálnych voľbách 2014

Zámerom formulovanej otázky bolo, či voliči poznajú kandidátov na starostov a primátorov obcí a miest a na základe akých kritérií sa budú pri účasti na voľbách rozhodovať. Osobné, či sprostredkované poznanie kandidátov je predpokladom, čo možno očakávať od novo zvoleného kandidáta, alebo znovu zvolenia starostu, či primátora. Výsledky prieskumu sú uvedené na obrázku 9.

Na otázku skôr poznáte navrhovaných kandidátov z doterajšieho ich pôsobenia vo verejnom živote odpovedalo 167 respondentov, čo je 27,5 %. Nepoznám niektorých kandidátov odpovedalo 175 respondentov, teda 28,8 %. Rozhodovanie sa o voľbe, ak pôjdem k voľbám rozhodovať sa budem skôr na základe odborných spôsobilostí, komunikačných vlastností, jednoty slov a činov a iných špecifických vlastností osobnosti uviedlo 100 respondentov, čo činí 16,5 %. K procesu rozhodovania bola aj ďalšia otázka, ak pôjdem k voľbám rozhodovať sa budem skôr na základe politickej príslušnosti kandidáta a programových cieľov. Na predmetnú otázku odpovedalo 165 respondentov, čo je 27,2 %.

Obrázok 9 Osobné poznanie kandidátov v komunálnych voľbách za starostov a primátorov

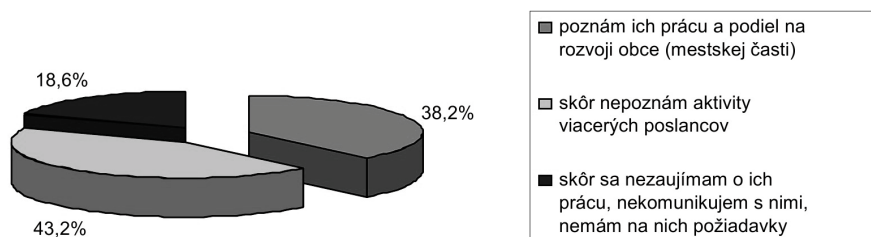

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Voľby poslancov do obecného zastupiteľstva

Poslanci obecného zastupiteľstva, či mestských častí majú významný podiel na presadzovaní komunálnych problémov za obvody v ktorých kandidovali. Treba, ale uviesť, že v rámci obce je možné realizovať požiadavky voličov, či obyvateľstva len v rámci finančných zdrojov vlastných, či získaním cudzích zdrojov. Značná časť poslancov prezentovala vo svojich volebných programoch skôr maximalistické požiadavky, ale reálna situácia predpokladá zohľadniť prednostne spoločenský záujem potrieb obce. Predmetná otázka sa orientovala na poznanie kandidátov a následné podporné otázky na riešenie menovitých problémov obce. Výsledky prieskumu danej problematiky sú uvedené na obrázku 10.

Obrázok 10 Voľby poslancov do obecného zastupiteľstva

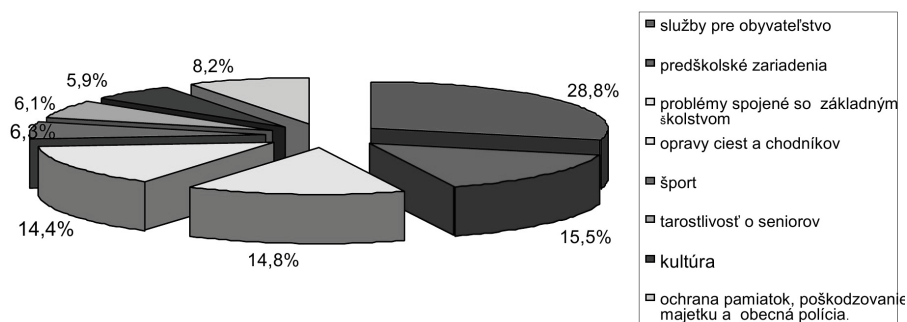
Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Obsahom predmetnej otázky bolo získať informácie, aký máte názor na prácu Vašich poslancov v zastupiteľstve? Ako sa uvádza na obrázku 10 respondenti uviedli, že poznajú ich prácu a podiel na rozvoji obce (mestskej časti) v počte 232 odpovedí, čo je 38,2 %. Skôr nepoznám aktivity viacerých poslancov odpovedalo 246 respondentov, čo tvorí pomerne vysoký podiel 43,2 %. Na ďalšiu možnosť prieskumu, skôr sa nezaujímam o ich prácu,

nekomunikujem s nimi, nemám na nich požiadavky 113 respondentov, čo predstavuje 18,6 %.

K predmetnému bloku otázok prieskumu sa formulovali ešte dve podotázky. Prvá sa týkala, ktoré kľúčové problémy treba riešiť vo Vašom obecnom zastupiteľstve, kde sa respondenti vyjadrili k najzávažnejším okruhom problémov, na základe čoho sa zostavilo poradie dôležitosti. Výsledky prieskumu sú uvedené na obrázku 11.

Obrázok 11 Ktoré kľúčové problémy treba riešiť vo Vašom obecnom zastupiteľstve?

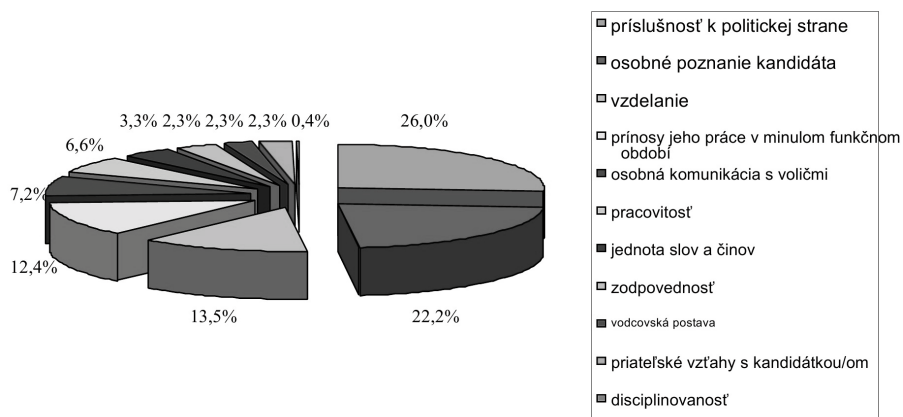

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Na prvé miesto respondenti uviedli služby pre obyvateľstvo 28,8 %, ako druhé poradie predškolské zariadenia 15,5 % podiel, ďalej nasledovali problémy spojené so základným školstvom 14,8 %, opravy ciest a chodníkov 14,4 %, ďalej to boli problémy so športom 6,3 %, starostlivosť o seniorov 6,1 %, kultúra 5,9 %, ochrana pamiatok, poškodzovanie majetku a obecná polícia 8,2 %.

Druhá pod otázka sa zamerala na rozhodovanie voliča, čo pri voľbách poslancov Vás najviac ovplyvňuje? Výsledky prieskumu sú uvedené na obrázku 12.

Obrázok 12 Pri voľbách poslancov Vás najviac ovplyvňuje

Zdroj: Vlastný prieskum, spracovanie a vyhotovenie

Najviac respondentov 158 odpovedalo, príslušnosť k politickej strane, čo je 26,0 %, ďalej osobné poznanie kandidáta 135 respondentov, teda 22,2 %, ďalej to bolo vzdelanie 82 respondentov, čo je 13,5 %, prínosy jeho práce v minulom funkčnom období 75 respondentov (12,0 %), osobná komunikácia 44 respondentov, čo je 7,2 %. V ďalšom poradí to boli rozhodnutia na základe: pracovitosť, jednota slov a činov, zodpovednosť, vodcovské postavenie a disciplinovanosť.

5 HODNOTENIE FORMULOVANÝCH VÝSKUMNÝCH OTÁZOK K PRIESKUMU NÁZOROVEJ HLADINY KU KOMUNÁLNYM VOĽBÁM

V súlade s cieľom štúdie boli formulované výskumné otázky, ktoré sa hodnotili na základe výsledkov prieskumu s podporou komparácie vhodných odpovedí respondentov.

Výskumná otázka 1

Ktorá skupina voličov podľa pohlavia a podľa veku má najväčší záujem o komunálnu politiku?

Na identifikáciu výskumnej otázky sa využili údaje o respondentoch pohlavie a otázka záujem o komunálnu politiku, skôr veľmi sa zaujímam o komunálnu politiku.

- *Ženy: mám záujem o komunálnu politiku.* Na základe prieskumu názorovej hladiny respondentov podľa pohlavia a veku, ženy sa vyjadrili kladne na predmetnú otázku v počte 80. Z toho najväčší podiel 20,6 % boli vo veku 36 - 45 rokov, na druhom poradí boli respondentky vo veku viac ako 65 rokov s podielom 18,7 % a na treťom poradí ženy vo veku 46 - 55 rokov, čo bolo 17,8 %. Ďalej to boli ženy vo veku 26 - 35 rokov, 56 - 65 rokov, do 25 rokov a z prvovoličiek malo jednoznačný záujem len 7,5 %.

- *Muži: mám záujem o komunálnu politiku.* Záujem mužov o komunálnu politiku bol o niečo väčší v porovnaní so ženami. Výsledky prieskumu dokazujú, že najviac 22,2 % sa zaznamenali v dvoch vekových kategóriách 46 - 55 ročných a viac ako 65 ročných, respondentov. V druhom poradí boli muži vekovej kategórie 35 - 45 ročných s podielom 17,9 % a na treťom mieste 56 - 65 roční s podielom 16,2 %. Najnižší podiel 3,4 % sa zaznamenal u prvovoličov, nízky podiel sa zistil aj u mladých voličov do 25 rokov, a to len 6,8 %.

- *Ženy: nemám záujem o komunálnu politiku.* Výsledky prieskumu názorovej hladiny do komunálnych volieb preukázali podľa pohlavia, že ženy v TT kraji skôr komunálna politika nezaujíma. Najvyšší podiel 28,8 % respondentiek uvádza, že ich komunálna politika nezaujíma. Na druhom poradí bola veková kategória do 25 rokov s podielom 19,2 % respondentiek a treťom poradí bola veková kategória 26 - 35 ročných (17,7 %). V ďalšom poradí bola kategória 36 - 45 ročných, 56 - 65 ročných, viac ako 65 a s najmenším podielom 3,7 % veková kategória 46 - 55 ročných respondentiek.

- *Muži: nemám záujem o komunálnu politiku.* Ako dokazuje prieskum, mužov skôr viac zaujíma komunálna politika v porovnaní so ženami. Nezaujem o komunálnu politiku prejavili skôr mladší voliči, čo dokazujú aj výsledky prieskumu, keď najviac respondentov 25,4 % bolo z kategórie do 25 rokov a na viac ešte aj prvovoličov 20,8 %. Na treťom poradí boli muži vekovej kategórie 46 - 55 rokov s podielom 14,6 %. Ostatné vekové kategórie mali primerane vyrovnaný podiel 11,5 % respondenti 34 - 45 rokov, až 8,4 % respondenti viac ako 65 rokov.

Výskumná otázka 2

Ktoré sú najčastejšie kľúčové problémy obce, ktoré treba podľa Vás riešiť?

Predmetná výskumná otázka mala za cieľ, získať informácie o potrebách voličov obcí a miest TT kraja v komparácii podľa pohlavia a vekových kategórií.

Ženy podľa vekových kategórií. Výsledky prieskumu problémov a ich prednostné riešenie zastupiteľstvami obcí a miest bolo formulované širším vejárom menovitých aktuálnych problémov, z ktorých si respondentky mohli vyberať podľa vlastného názoru. Treba, ale uviesť, že ide o názor respondentiek a zostavenie poradia najčastejších potrieb voličiek bez zväženia reálnych ekonomických možností obce, či mesta.

Výsledky prieskumu dokazujú, že ženy najväčším podielom 29,0 % požadujú rozvíjať, či skvalitňovať služby obyvateľstvu. Predmetnú požiadavku najviac požadujú 18 ročné, ďalej veková kategória 36 – 45 ročných, viac ako 65 ročných a primerane ostatné vekové kategórie.

V poradí na druhom mieste to bolo riešenie predškolských zariadení 19,4 %. Z nich naj-väčší podiel pripadal na vekové kategórie 26 – 35 ročných a 36 – 45 ročných respondentiek. Predpoklad sa, že sú to mladé mamičky, ktoré majú problémy umiestniť svoje deti v takýchto zariadeniach a majú záujem pracovať.

Na treťom poradí následne sú to problémy so základným školstvom v obciach s podielom 14,7 % respondentiek. Aj predmetný problém najčastejšie prezentovali vekové kategórie 26 – 35 ročných a 36 - 45 ročných. Nové cesty, opravy, udržiavanie, čistota ciest a chodníkov bola v poradí štvrtá najžiadanejšia problémová oblasť pre riešenie zastupiteľstiev obcí s podielom 12,5 %. K tomuto problému najčastejšie sa vyjadrili 18 ročné prvovoličky a mladšie vekové kategórie respondentiek.

Piaty okruh problémov obcí a miest bol respondentkami označená kultúra podielom 5,7 %. Aj pre riešenie problémov kultúry v širšom slova zmysle sa vyjadrovali mladšie vekové kategórie respondentiek. Na ďalších poradiach sa zaznamenali problematiky starostlivosti o seniorov, šport, ochrana pamiatok, poškodzovanie majetku a obecná, či mestská polícia.

- *Muži podľa vekových kategórií.* Výsledky prieskumu mužov sú primerane rovnaké len v odpovediach na prvom mieste riešenia problému služieb obyvateľstvu, keď ho zaradilo 28,6 % respondentov. Najvyšší podiel pripadal vekovej kategórii do 25 rokov, ďalej nasledovali respondenti vo veku 56–65, viac ako 65 rokov a 46 - 55 rokov. Ide spravidla o starších respondentov na riešenie služieb v obciach a mestách.

Muži na druhé miesto zaradili oblasť problematiky s cestami a chodníkmi v obciach s podielom 15,8 %. K tomuto problému sa najviac respondentov vyjadrilo vo vekovej kategórii do 25 rokov, ďalej nasledovali kategórie 46 - 55 roční a 56 - 65 roční. Tretím v poradí bolo základné školstvo s podielom 14,9 %. Podobne, ako ženy, aj muži z hľadiska vekových kategórií 36 - 45 roční a 46 - 55 roční tvorili najväčší počet respondentov, ale aj dôchodci - viac ako 65 rokov majú záujem riešiť tento problém.

Muži predškolské zariadenia posunuli na štvrtú pozíciu riešenia problémov obcí a miest s podielom 12,2 %. Najviac respondentov presadzuje riešenia predmetného problému vo vekovej kategórii 26 – 35 rokov a 36 - 45 rokov. Zrejme sú to mladé rodiny, ktoré majú snahu pracovať a svoje deti nemajú možnosť umiestniť v predškolských zariadeniach.

Respondenti mužského pohlavia majú zrejme väčší vzťah k športu a preto ho zaradili na piatu pozíciu prieskumu s podielom 8,2 %. Výsledky prieskumu podľa vekových kategórií potvrdili, že šport je viac obľúbený u mužov ako žien, čo dokazuje aj zastúpenie respondentov, keď najviac respondentov bolo v kategóriách 18 ročných a do 25 rokov. S pribúdaním veku sa počet respondentov pre šport znižoval.

Výskumná otázka 3

Zúčastníte sa ako volič volebného aktu do komunálnych volieb ako prvovolička / prvovolič a nepracujúca dôchodkyňa / dôchodca?

Cieľom predmetnej výskumnej otázky bolo posúdiť názor prvovoličky / prvovoliča k volebnému aktu, ktorí budú prvýkrát voliť v KV a komparovať ho s názorom najstaršej kategórii voličov, viac ako 65 ročných. Prieskumu sa zúčastnilo 83 respondentov prvovoličiek a prvovoličov, keď žien bolo 38, z ktorých uviedlo, že volieb sa zúčastní 20, čo je 53,0 %. Prvovoličov respondentov bolo 45 z ktorých uviedlo, že volieb sa zúčastní 24 respondentov.

Prieskum výsledkov na predmetnú výskumnú otázku dôchodcov starších ako 65 rokov bol 80 respondentov, z toho uviedlo, že volieb sa zúčastní 17 respondentiek. Mužov v uvedenej vekovej kategórii bolo 54, z nich uviedlo, že volieb sa zúčastní 24 respondentov. Možno konštatovať, že z hľadiska početných stavov, ale aj účasti na volebnom akte sú približne vyrovnané počty u mužov s účasťou 24 respondentov a pri ženách prvovoličiek bolo o 3 respondentky viac. Dôchodkyne a dôchodci to majú často sťažené zdravotnými problémami, ale i poveternosnými podmienkami v čase volieb a iste aj nižším osobným záujmom.

6 ZÁVER

Komunálne voľby 2014 boli vypísané predsedom Národnej rady SR podľa čl. 89 ods. 2 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky a § 25 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov vyhlásil voľby do obecných (mestských) zastupiteľstiev a voľby starostov (primátorov) obcí na deň ich konania sobotu 15. novembra 2014.

Rok 2014 bol významným medzníkom tým, že sa konali Voľby prezidenta SR, voľby do Európskeho parlamentu a voľby do orgánov samosprávy obcí na Slovensku. Volebné obdobia vytvorili príležitosti pre potenciálnych kandidátov na prezidenta, poslancov Európskeho parlamentu, ako i poslancov, starostov a primátorov predstaviť elektorátu vlastné programy rozvoja duchovných, politických, materiálnych, spoločenských, kultúrnych a celého radu ďalších aktivít skvalitnenia života obyvateľstva SR.

Hlavným cieľom štúdie bol prieskum názorovej hladiny voličov ku komunálnym voľbám v Trnavskom kraji v roku 2014.

Podporné ciele sa orientovali na samostatné oblasti, ktoré umožňujú čitateľovi priblížiť skúmanú problematiku a tak systémovo posudzovať výsledky prieskumu. Podporné ciele sa zamerali na: vybrané údaje o vývoji komunálnych volieb v Trnavskom kraji, základnú charakteristiku Trnavského kraja, vlastný prieskum a výsledky názorovej hladiny ku komunálnym voľbám Trnavského kraja v roku 2014 a závery, námety a odporúčania. Ďalej boli formulované výskumné otázky k riešenej problematike.

Predmetom prieskumu bola názorová hladina elektorátu TT kraja. Podkladové údaje sa získali metódou opytovania, technikou dotazníka. Prieskum bol realizovaný elektronicky, prostredníctvom programu Google Documents, za aktívnej spolupráce so študentmi v rámci seminárnej práce. Využili sa časové rady na výpočet indexovej zmeny, Chí kvadrát test dobrej zhody na overenie reprezentatívnosti prieskumu. Ďalej sa využili metódy analýzy, komparácie, dedukcie, grafické metódy a syntéza.

Vývoj počtov obyvateľstva v SR a v TT kraji poukázal za sledované obdobie rokov 1994 až 2014 na nárast početných stavov obyvateľstva.

Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR a Trnavskom kraji poukázala, že počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov v SR a TT kraj má za sledované obdobie rokov narastajúci trend. Počet voličov ktorým boli vydané obálky v Trnavskom kraji, ale významne poklesok o -35,45 % indexového bodu. Účasť voličov v SR zaznamenala pokles -7,78 %, ale v TT kraji až o -36,78 % indexového bodu.

K dosiahnutým výsledkom názorovej hladiny ku komunálnym voľbám Trnavského kraja v roku 2014 možno stručne uviesť, že do prieskumu sa zapojilo spolu 607 respondentov z toho bolo 46,0 % žien a 56 % mužov. Pri 5 % úrovni významnosti sa pomocou Chí kvadrát testu dobrej zhody sa potvrdila reprezentatívnosť výberového súboru. Veková štruktúra respondentov sledovaného súboru bola primerane porovnateľná so skutočnosťou elektorátu TT kraja za posledné roky. Osobitne sa sledovala veková kategória 18 ako prvovoličiek a prvovoličov.

Štruktúra respondentov podľa vzdelania sa prezentovala najvyšším podielom 43,0 % stredoškolské vzdelanie s maturitou, ďalej to bolo stredoškolské bez maturity, vysokoškolské a základné vzdelanie. Ekonomická aktivita respondentov sa zvolila v širšom vejári činnosti s cieľom bližšie identifikovať názory voličov aj z hľadiska ich zamestnania. Najvyšší podiel tvorili študenti 19,0 %, kvalifikovaní manuálni zamestnanci s podielom 18,0 %, ale aj nezamestnaní 7,0 %.

Zastúpenie respondentov z hľadiska počtu obyvateľov obce malo rozhodujúci podiel respondentov etablovaných z vidieka, keď 169 respondentov má trvalý pobyt v obciach s počtom obyvateľov menej ako 2 tisíc.

Vnímanie názorov voličov na komunálne voľby sa orientoval na otázku záujem o komunálnu politiku, kde sa respondenti vyjadrili podielom 32,0 %, že skôr sa zaujímajú o komunálnu politiku, ale 44,0 % respondentov sa vyjadrilo, že sa o komunálnu politiku nezaujímajú a ak sa k tomu ešte pripočíta 24,0 % respondentov, že sa v minulosti skôr sklámali z realizácie časti volených zástupcov, tak to je značný podiel, ktorým sa treba zaoberať.

Účasť na komunálnych voľbách v uplynulých funkčných obdobiach 49,0 % respondentov uviedlo, že sa ich nezúčastňuje, ale len 10,5 % sa pravidelne zúčastňuje. Podobne aj KV 2014 pokladá síce 45,0 % za dôležité, ale až 55,0 % má iný názor.

Pre voľby starostov a primátorov v komunálnych voľbách 2014 uviedlo názor, že 27,5 % respondentov skôr pozná kandidátov a 27,2 % sa bude rozhodovať ak pôjde k voľbám na základe skôr k politickej príslušnosti. Možno sa dalo očakávať, že až 28,8 % respondentov uviedlo, že nepozná niektorých kandidátov.

Voľby poslancov do obecného, či mestského zastupiteľstva sa orientovala na poznanie kandidátov a následné podporné otázky na riešenie menovitých problémov obce. Skôr nepozná aktivity poslancov 43,0 % respondentov a 38,0 % sa vyjadrilo, že ich

prácu a podiel na rozvoji obce pozná.

Na otázku, ktoré kľúčové problémy treba riešiť vo Vašom obecnom zastupiteľstve, respondenti najčastejšie uviedli aktivity spojené so službami pre obyvateľstvo 28,8 %. Ďalej sú to problémy s predškolskými zariadeniami 15,5 % a základným školstvom 14,8 %. Čo Vás pri voľbách poslancov najviac ovplyvňuje bola ďalšia otázka. Najviac respondentov uviedlo, že ich ovplyvňuje príslušnosť k politickej strane 26,0 % a osobné poznanie kandidáta 22,2 %.

Stručné odporúčania a námety, ako zvýšiť podiel účasti elektorátu na KV v TT kraji.

- Obecné, či mestské zastupiteľstvá sú jedinečné svojim potenciálom ľudských zdrojov, destináciami, počtami obyvateľstva, kultúrnymi a spoločenskými tradíciami vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva, históriou, stupňom materiálnotechnického pokroku, vybavenosťou informačných a komunikačných technológií, prírodnými podmienkami a celým radom ďalších faktorov, ktoré ovplyvňujú vedomie ľudí, ich konanie a myslenie orientované na spoločenský rozvoj rodín a nadväznosti obcí a miest. Ako dokazujú výsledky prieskumu postupne sa znižuje podiel účasti na spravovanie vecí verejných i napriek tomu, že značný podiel respondentov pokladá komunálnu politiku za významnú. Zmena predpokladá dlhodobú orientáciu na aktivity spojené so zodpovedným, prístupom k manažmentu vo verejnej správe, ale aj ostatných subjektoch podnikateľského prostredia v konkrétnom marketingovom priestore.

- Predstavitelia verejnej správy sú volení elektorátom, aby plnili sľuby a služby svojim voličom a ostatným občanom s cieľom objektívneho posudzovania aktuálnych situácií, ale aj systémového prístupu k riešeniu strategických rozvojových problémov, v súlade s organizačnými normami, etickým kódexom, komunikáciou s občanmi, ale aj spoločenskou zodpovednosťou a pravidelnými odpočtami svojich programových cieľov voličom a ostatným obyvateľom. Iste značný podiel predstaviteľov verejnej správy si zodpovedne plní úlohy, ale časť volených zástupcov aj na základe zverejnených informácií v médiách nenaplnia predvolebné sľuby, čo negatívne ovplyvňuje verejnú mienku obyvateľstva.

- Starostovia, primátori, poslanci zastupiteľstiev na rozličných úrovniach a nadväzne ďalší manažment vo verejnej správe musí kreatívne pristupovať k plneniu úloh nielen pred komunálnymi voľbami, ale denne realizovať svoje volebné programy, či programy s podporou politických strán, či hnutí, ktoré ho nominovali, treba podporovať projekty, námety voličov podľa ich prínosu, ekonomickej a konkurenčnej výhody pre obec, či mesto a tým vytvárať prostredie spoluúčasti občanov na riadení vecí verejných.

- Aj prieskum potvrdil, že mladá generácia prvovoličov a voliči do 25 rokov mali pomerne nízku účasť v KV 2014. Problém má širšie pozadie, ktoré začína v rodine, pokračuje v predškolských zariadeniach a nadväzne základnom a strednom školstve a iste aj na vysokých školách. Možno jedena z významnejších zložiek výchovy a vzdelávania je rodina, kde rodičia sú v rozhodujúcom podiele príkladom vzťahu a posudzovania aj komunálnej politiky a verejnej správy, ale to je veľmi zložitý problém. Školy v koordinácii s rodičmi by mali vychovávať mladých k spoločenským hodnotám a viesť aj k hrdosti na rodný kraj, ako i rozvoju materiálnych a hodnotových zdrojov obcí, veď tieto sa budujú aj pre ďalšie generácie.

- Predmetné skromné námety nemožno riešiť „čarovným prútičkom“ jednorazovo,

ale permanentnou dlhodobou cieľavedomou prácou všetkých predstaviteľov verejnej správy, s cieľom získať si dôveru voličov, ale aj širšej odbornej, podnikateľskej, finančnej, mediálnej a ostatnej verejnosti, a to je veľmi náročná a dlhodobá práca na získanie, či aspoň obnovenie dôvery voličov, aby sa vo väčšom podiele vrátili k volebným schránkam.

POUŽITÁ LITERATÚRA

- ČEMEZ, A., KLUS, M. 2012. Politický marketing v podmienkach Slovenskej republiky a Českej republiky: Prípadové štúdie politických strán Věci veřejné a Sloboda a Solidarita. In: ŽÚBOROVÁ, V. (ed.) 20 rokov transformácie: postavenie politickej komunikácie v Českej republike a na Slovensku. Trnava. Fakulta sociálnych vied UCM, 2012. ISBN 978-80-8105-330-6
- Demografické údaje za SR. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete:
- Obyvateľstvo TT. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://volby.statistics.sk/oso/oso2002/sk/tab/tab1.htm>> a vlastné zostavenie tabuľky.
- Rozhodnutie predsedu Národnej rady Slovenskej republiky zo 7. júla 2014 o vyhlásení volieb do orgánov samosprávy obcí. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na internete: <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2014-191>>.
- Súhrnné výsledky volieb podľa obvodov. Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://volbysr.sk/oso2014/sk/>>
- Súhrnné výsledky volieb podľa obvodov. Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://volby.statistics.sk/oso/oso2010/>> a vlastné zostavenie tabuľky.
- Súhrnné výsledky volieb podľa obvodov. Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://volby.statistics.sk/oso/oso2006/>> a vlastné zostavenie tabuľky.
- Súhrnné výsledky volieb podľa obvodov. Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://volby.statistics.sk/oso/oso2002/sk/tab/tab1.htm>> a vlastné zostavenie tabuľky.
- Štatistický úrad SR, 2014. Voľby do orgánov samosprávnych krajov 2014. Súhrnné výsledky hlasovania podľa volebných obvodov. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na internete: <<http://volbysr.sk/oso2014/sk/parties.html>>.tab01.html>- a vlastné zostavenie tabuľky.
- Účasť na voľbách do samosprávy obcí v SR. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <http://volby.pravda.sk/komunalne-volby/> a vlastné výpočty.
- Vekové zloženie obyvateľstva Slovenskej republiky (2003 – 2013) Bratislava. Dostupné na internete <<http://www.susr.sk/wps/portal/c8faf8fd-9d60-4409-ba5f>>
- Všeobecné informácie. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete:
- Výsledky za všetky obce, mestá a mestské časti do úrovne obcí. [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: <<http://oso2014.statistics.sk/oso2014/sk/download.html>>
- Zoznam miest na Slovensku. . [online]. [cit. 2014-11-24]. Dostupné na: internete: http://www.e-obce.sk/zoznam_vsetkych_obci.html

Príloha 1**Dotazník na prieskum názorovej hladiny voličov ku komunálnym voľbám v Trnavskom kraji v roku 2014**

Voľby do obecných a mestských zastupiteľstiev a tiež voľby starostov a primátorov sa konajú 15. novembra 2014. Právo voliť majú obyvatelia Slovenskej republiky, ktorí majú v obci, trvalý pobyt a najneskôr v deň volieb dovŕšia 18 rokov veku. Študujem na Fakulte sociálnych vied, Univerzity svätého Cyrila a Metoda v Trnave. Jednou z úloh štúdia je semestrálna práca, ktorá pozostáva so získania a spracovania podkladov z prieskumu ku komunálnym voľbám.

Dovoľujem si Vás poprosiť o vyplnenie anonymného dotazníka a tým vyjadrenie vlastného názoru ako voličky/ča na formulované otázky v dotazníku. Z ponúkaných možnosti označte krížikom jednu, alebo viac odpovedí (podľa pokynov pri otázke). Úprimne Vám ďakujem za ochotu a podporu.

A Údaje o respondentovi (prosím označte len jednu odpoveď krížikom do rámčeka)

POHLAVIE

- žena,
- muž.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA

- 18 rokov prvovolička / prvovolič,
- do 25 rokov,
- 26-35,
- 36-45,
- 46-55,
- 56-65,
- viac ako 65 rokov.

VZDELANIE

- základné,
- stredoškolské bez maturity (vyučená/ý),
- stredoškolské s maturitou,
- vysokoškolské.

ZAMESTNANIE

- nekvalifikovaný, pomocný manuálny zamestnanec,
- kvalifikovaný manuálny zamestnanec (remeselník, predavač, obsluha strojov a zariadení),
- výkonný (stredoškolský vzdelaný) odborný zamest. (administr., zdravotník, vychovávateľ),
- tvorivý (vysokoškolský vzdelaný), odborný zam. (technik, štátny lekár, pedagóg, právnik, umelec, informatik, vedec ...),
- podnikateľ, živnostník,
- študent,
- v domácnosti alebo na materskej dovolenke,
- nepracujúci dôchodca,
- nezamestnaný.

POČET OBYVITEĽOV OBCE

- menej ako 2 tisíc obyvateľov,
- 2,01 - 5 tisíc,
- 5,01 - 20 tisíc,
- 20,01 - 50 tisíc,
- 50,01 - 100 tisíc.

B Vnímanie názorov voličov na komunálne voľby**ZÁUJEM O KOMUNÁLNU POLITIKU**

- skôr veľmi sa zaujímam o komunálnu politiku,
- skôr sa o komunálnu politiku nezaujímam,
- v minulosti som sa skôr sklamal z realizácie časti volených zástupcov.

ÚČASŤ NA KOMUNÁLNYCH VOĽBÁCH V UPLYNULÝCH FUNKČNÝCH OBDOBIACH POKLADÁM

- veľmi + skôr dôležité,
- neviem, nerozmýšľala/l som nad tým ,
- skôr som sa pravidelne zúčastňovala/l komunálnych volieb,
- skôr sa komunálnych volieb nezúčastňujem z dôvodov (uveďte poradie najzávažnejšie) z toho :
 - nezaujem o komunálnu politiku,
 - skôr strata dôvery časti volených zástupcov,
 - skôr neplnenie predvolebných sľubov,
 - zdravotné problémy dlhodobého charakteru, či práce neschopnosť,
 - skôr nepriaznivé poveternostné podmienky v čase volieb,
 - iné dôvody.

KOMUNÁLNE VOĽBY 2014 POKLADÁM

- veľmi + skôr dôležité,
- skôr + úplne nedôležité,
- neviem, nerozmýšľala/l na tým.

VOĽBY STAROSTOV A PRIMÁTOROV V KOMUNÁLNYCH VOĽBÁCH 2014

- skôr poznáte navrhovaných kandidátov z doterajšieho ich pôsobenia vo verejnom živote,
- nepoznám niektorých kandidátov,
- ak pôjdem k voľbám rozhodovať sa budem skôr na základe odborných spôsobilostí, komunikačných vlastností, jednoty slov a činov a iných špecifických vlastností osobnosti,
- ak pôjdem k voľbám rozhodovať sa budem skôr na základe politickej príslušnosti kandidáta a programových cieľov.

VOĽBY POSLANCOV DO OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA**Aký máte názor na prácu Vašich poslancov v zastupiteľstve?**

- poznám ich prácu a podiel na rozvoji obce (mestskej časti),
- skôr nepoznám aktivity viacerých poslancov,
- skôr sa nezaujímam o ich prácu, nekomunikujem s nimi, nemám na nich požiadavky.

Ktoré kľúčové problémy treba riešiť vo Vašom obecnom zastupiteľstve? (Uveďte

ŠTÚDIE

do rámčeka poradie významnosti maximálne 5 problémov)

- predškolské zariadenia, základné školstvo, služby obyvateľstvu, cesty a chodníky,
- kultúru, šport, starostlivosť o seniorov, ochranu pamiatok, poškodzovanie majetku,
- obecnú (mestskú) políciu, a iné (uveďte ktoré?)...

Pri voľbách poslancov Vás najviac ovplyvňuje: (Uveďte do rámčeka poradie významnosti maximálne 5 vlastností)

- príslušnosť k politickej strane, osobné poznanie kandidáta, vzdelanie, pracovitosť,
- osobná komunikácia s voličmi, prínosy jeho práce v minulom funkčnom období,
- vodcovské post. (charizma), zodpovednosť, jednota slov a činov, disciplinovanosť,
- priateľské vzťahy s kandidátkou/om,

V Trnave 10.10.2014

Ešte raz Vám ďakujem za vyplnenie dotazníka

S úctou

študentka/t